

POSTANOWIENIE

20 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 20 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie ze skargi I.K.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w Krakowie

z 23 czerwca 2022 r., II Ca 3014/21

w sprawie z powództwa Gminy Miejskiej [...]

przeciwko I.K.

o eksmisję,

odrzuca skargę.

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 23 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, na skutek apelacji Gminy Miejskiej [...], zmienił zaskarżony wyrok nadając mu brzmienie: „I. nakazuje pozwanej I.K. opuszczenie i opróżnienie z rzeczy lokalu mieszkalnego położonego w K. w budynku przy ul. [...] mieszkanie [...] i wydanie go strony powodowej; II. ustala, że pozwanej nie przysługuje uprawnienie do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego; III. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 440 zł (czterysta czterdzieści)

tytułem zwrotu kosztów postępowania.” (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II).

2. Pozwana I.K. wniosła od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 23 czerwca 2022 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wskazując na naruszenie art. 5 k.c. w zw. z art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (dalej jako: „u.ochr.pr.lok.”) w zw. z art. 320 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym w dniu wyrokowania.
3. Zdaniem skarżącej wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie jest niezgodny z art. 5 k.c. w zw. z art. 11 ust. 3 pkt 2 u.ochr.pr.lok. oraz został wydany z naruszeniem art. 178 ust. 1 i art. 87 ust. 1 Konstytucji RP poprzez faktyczne kreowanie prawa i wyrokowanie w oderwaniu od obowiązujących ustaw.
4. W odpowiedzi na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia strona powodowa domagała się oddalenia skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Skarga podlegała odrzuceniu.
6. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy ma charakter prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.). Wstępna ocena skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia polega na weryfikacji, której celem jest wyeliminowanie tych skarg, które są oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ k.p.c.) lub podlegają odrzuceniu (art. 424⁸ k.p.c.).
7. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia stanowi nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle. Każdy z elementów konstrukcyjnych ma charakter samoistny, a pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich

powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą (tzw. brak istotny), nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu (por. np.: postanowienie SN z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14). Do wymagań tych należy, w szczególności, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) i wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto, gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 k.p.c., że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.).

8. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody nie polega na przytoczeniu samych twierdzeń o jej zaistnieniu (zob. postanowienie SN z dnia 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06). Składając oświadczenie, że szkoda już wystąpiła, skarżący musi wskazać czas jej powstania, postać, rozmiar i adekwatny związek przyczynowy między tak określoną szkodą a zaskarżonym wyrokiem (zob. postanowienia SN z 7 kwietnia 2009 r., II CNP 1/09, i z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006/7-8, poz. 140). To oświadczenie powinno być uwiarygodnione przez powołanie i przedstawienie dowodów, jak również innych środków, nieuznawanych przez kodeks za dowody (zob. postanowienia SN z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006/1, poz. 16, i z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06). Zarówno twierdzenia o szkodzie, jak i środki przedstawione w celu uprawdopodobnienia wystąpienia szkody są oceniane w świetle zasad logiki oraz doświadczenia życiowego (zob. postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, Nr 7-8, poz. 141) i mają prowadzić do wniosku, że szkoda wystąpiła już w chwili wnoszenia skargi. Możliwość wystąpienia szkody w przyszłości czyni skargę niedopuszczalną. W chwili wniesienia skargi szkoda musi już istnieć i nie wystarczy zagrożenie jej wystąpieniem czy też jedynie powołanie się na jej znikomy lub symboliczny rozmiar. Skarga nie ma bowiem na celu zapobieżenia szkodzie ani przyznania satysfakcji moralnej skarżącemu (zob. postanowienia SN z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 4 13/05, OSNC 2006, Nr 6, poz. 110, i z dnia 27 sierpnia 2008 r., II CNP 43/08).

9. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wniesiona przez pozwaną nie spełnia sformułowanych powyżej wymagań. Skarżąca poprzestała jedynie na skonkretyzowaniu szkody do utraty możliwości wykupienia mieszkania w razie realizacji zaskarżonego wyroku (wykup zawsze dotyczył najemców zamieszkujących mieszkania) oraz konieczności płacenia czynszu według wyższych stawek rynkowych. Ponadto pozwana podniosła, że obecnie opłata za bezumowne korzystanie z lokalu wynosi około dwukrotność wysokości czynszu za mieszkanie komunalne, a którą to opłatę uiszcza od trzech lat. W samym zaś uzasadnieniu skargi przedstawiła okoliczności faktyczne sprawy i rozważania prawne dotyczące zastosowania art. 5 k.c. w sprawie, w której wystąpiła w charakterze strony pozwanej. Nie może ująć uwadze, że do skargi nie dołączono żadnych dowodów uprawdopodobniających doznanie przez skarżącą szkody pozostającej w związku przyczynowym z wydanym orzeczeniem. Ponadto uszło uwadze pozwanej, że dla uprawdopodobnienia rzeczywistego istnienia szkody nie jest wystarczające odwoływanie się do szkody hipotetycznej, a nawet obiektywnie pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła, ponieważ skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zapobiegającym szkodom mogącym powstać wskutek wydania wyroku. Tymczasem analiza uzasadnienia skargi prowadzi do wniosku, że pozwana *de facto* wskazuje szkodę przyszłą.
10. Odnosząc się do wymogu wskazania przez skarżącą, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe należy przypomnieć, iż skarżącego obciąża obowiązek przeprowadzenia analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Skarżący musi „wykazać”, a więc nie „wskazać”, „przytoczyć”, czy „uwiarygodnić”, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wykazanie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe polega na ujawnieniu i przedstawieniu tej okoliczności

w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz na dowiedzeniu jej istnienia i przekonującym uzasadnieniu (zob. postanowienie SN z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

11. Artykuł 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. uzależnia skuteczne wniesienie skargi od zaistnienia okoliczności, w których zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe obejmuje powinność przeprowadzenia prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Nie chodzi tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia (zob. postanowienie SN z 18 kwietnia 2018 r., V CNP 49/17).
12. We wniesionej skardze pozwana wskazała, że „od zaskarżonego wyroku nie przysługiwała skarga kasacyjna, ani nie została wniesiona taka skarga przez inny niż strona uprawniony podmiot”. Skarżąca pominęła jednak, że złożyła do Sądu Okręgowego w Krakowie skargę o wznowienie postępowania w sprawie II Ca 3014/21 (która wpłynęła do Sądu Okręgowego 20 lipca 2022 r.), zarzucając nieważność. Stąd też skargę pozwanej należało uznać za niedopuszczalną już z powodu wystąpienia ze skargą o wznowienie postępowania (zob. postanowienia SN z 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121, i z 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18).
13. Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądu (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji) może aktualizować się bowiem tylko wówczas, gdy poszkodowany uczynił wszystko celem wyeliminowania źródła szkody.
14. Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odrzucił skargę.

(K.W.)

[a1])